

Ljudske mase so pri nas premalo izobražene, njim manjka najprimitivnejših pojmov za razumevanje političnih, socialnih ali gospodarskih razmer. Sosebno na kmetih ima učitelj obilokrat priliko opazovati to žalostno dejstvo. V mestih je v tem oziru pač nekoliko boljše. In odkod izvira ta napaka? V premelem zanimanju za šolo! Otrok — bodisi na kmetih ali v mestu — hodi v šolo, ker mora hoditi. Kakor hitro dospe do konca dobe prisiljenega šolanja, hajd, knjige v kot in kmetiško ali rokodelsko orodje v roko, in v par mesecih je pozabljeno izvečine vse, kar mu je s trudom vcepila šola v trdo glavo. V mestih še dobi tak šoli odrasel človek kak časopis v roke, iz katerega srka sicer časih nezdravo ali njegovemu razvoju pretežko prebavljivo hrano, ali vendar se njegov duh počasi bistri, pojmi se mu odpirajo in začne bolj razumevati razna dnevna vprašanja; tu tudi zaide tuintam na kak shod, na kako zborovanje in predavanje, kjer se mu odpirajo oči, da jame gledati obdajajoči svet z drugimi očmi kakor doslej. A vse bolj žalostno je zunaj na kmetih. Šoli odrasel deček je prepuščen glede nadaljne naobrazbe popolnoma sam sebi. Kvečjemu zaide v društva, kjer se njegov duh le enostransko, strankarsko vzgojuje in fanatizira. Tu mora zastaviti učitelj na kmetih svoje sile! Šoli odraslo mladino morata privabljati učitelj in učiteljica k sebi, jo vezati nase in vzgajati jih s petjem, predavanji in čitanjem. Čitajoč z njo dnevne novine, ji morata razjasnjevati njih pomen za nas in naš narod, jo morata počasi in sistematično uvajati v dogodke naše politike in v socialna vprašanja. Lepo in hvaležno delo čaka naše učiteljstvo tam zunaj na kmetih. V mestih, sosebno v Ljubljani, je tako delo za vzgojo šoli odrasle mladine skoro nemogoče. Ko dovrše učenci ljudsko šolo, se razkrope na vse vetrove. Te zopet zbirati in vzgojevati, je nemogoče. Zatorej je učiteljevo delovanje za probujo naroda v mestih tako minimalno, da je o tem skoraj nepotrebno govoriti.

(Konec.)

K peticiji istrskega učiteljstva za izboljšanje njegovih razmer.

Sedaj, ko smo objavili Urbančičev referat o navedeni peticiji, smo zvedeli da je občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva za koprski okraj“ soglasno potrdil vse referentove predloge ter izvolil enketo treh članov. V to enketo so bili izvoljeni tovariši Anžlovar, Kuret in Urbančič. Koliko teh sklepov je izvršil odbor, nam ni bilo mogoče zvedeti, zvedeli smo pa, da je tovariš Kuret še tisti dan določil, da on skliče enketo v kakih 20 dneh v Dekani k prvi seji, vendar do danes ni imela enketa še nobene seje. Mogoče se dozdeva tovarišem, da se ne mudi, ker istrski deželni zbor ne zboruje. Opominjamo pa, da to ni varno, ker lahko se politične razmere izpremene v najkrajšem času in deželni zbor bo sklican v vsi naglici. Učiteljstvo ne bo imelo nič pripravljenega in ostalo bo pri starem stradanju. Tudi ne smemo zahtevati, da kateri poslanec preštudira tako znamenito zadevo v kratkem času, da o nji referira deželnemu zboru. Enako se je godilo zaradi pokojninskega zakona. Spomenica je bila šele vložena, ko je deželni zbor zboroval, zato pa je imela jako malo vpliva. Nič nam ni pomagalo, če se je potem, ko je bil načrt potrjen, izrazil italijanski deželni odbornik, da obsega spomenica marsikaj dobrega.

Tovariši, tega ne pričakujte, da vam bodo kar sami dali, a tudi to ne more biti, da bi en sam vse izdelal, a drugi kar pritrdili in uživali. Zatorej na delo vsak za vse in vsi za enega. Ozrite se na kranjske in goriške tovariše! Koliko truda, koliko zborovanj, shodov je bilo potreba, preden so dali kranjskim ono

znamenito 25 % doklado, a goriški deželni zbor da več enemu deželnemu uradniku draginske podpore, kakor je izboljšal trem, štirim učiteljem. In v Istri se misli, da bo kar samo prišlo! Dozdeva se nam, da je istrsko učiteljstvo pozabilo na pregovor, ki pravi, da speča lisica nikdar ne vlovi kokoši. Zato, tovariši, na delo! Oni, ki je prevzel pri občnem zboru kakršnokoli nalogo, naj poskrbi, da jo tudi pravočasno izvrši, ker drugače so vsa zborovanja brezuspešna in vsa društvena organizacija brezpomembna, ako samo na občnem zboru potrdimo nekaj predlogov, a za izvršitev ne poskrbi nihče. Upamo, da stori naš list ravno kar se tiče istrskih razmer, svojo dolžnost, ker ima skoraj v vsaki številki z njimi opraviti, a vendar moramo potožiti, da je še premalo naročnikov. Vemo, da je hudo istrskemu učiteljstvu zaradi gmotnih razmer, a vemo tudi, da so tovariši, ki bi lahko naročili zase list, ne da bi jim to provzročilo gmotne škodbe. Poprej so imeli izgovor, da se list premalo bavi z istrskimi razmerami, če ravno so dobro vedeli, da smo pripravljeni sprejemati dopise, samo ako bi nam jih poslali, a sedaj je tudi v tem boljše in vendar in vendar se še vedno odlikujejo s tem, da niso naročeni na naš list. Tovariši, ganite se v vsakem oziru, ako hočete, da vam zasije lepše sonce!

Čudovita naglica.

Iz sežanskega okraja.

Po najvišjem potrjenju zakona glede izboljšanja našega gmotnega stanja, smo pričakovali, da se nam postavno določene plače nakažejo vsaj v 2 do 4 mesecih. Do sedaj ni o njih ne duha ne sluha. Ali so tako težke, da jih ne morejo naložiti na vozove, ali se boje, da jih ne ukradejo Italijani, misleč, da so kaki mobilizacijski načrti?

Kakor se kaže, izdelajo še počasni Rusi zopet novo brodovje, preden se nam obistini poboljšek.

Saj pri Trstu je morje, da se naš pisani poboljšek vadi z izleti po mokrem, preden se aktivira na skalnatem Krasu. Utrdil se bo že v mladosti vsem morskim in pozneje kontinentalnim neprilikom, da postane vreden svojega gospodarja s trdo utrjeno kožo.

Prihod nakazanja plač se nam je že večkrat naznanil, a bržkone je zamudil vlak ali so ga pomotoma odpeljali s parnikom na Grško, da se nauči staroklasičnih jezikov. Vendar nazaj ga ni. Lahko ga je zadela solnčarica ali se je nalezil boleznii „none“, da se mora prespati in okrepčati za potovanje na Kras vsaj pred zimo, drugače ga zanese mrzla burja še celo v Furlanijo.

Seveda učitelj — oče lahko čaka, kaj to, 2 ali 3 sto več ali manj, avgusta ali decembra, prej ali slej, v počitnicah nima stroškov; dober zrak, prostorno poslopje, dovolj vode in kopica svojih otrok mu je v zabavo in s svežim krompirjem, grahovim stročjem si lahko sam izboljša stanje. Ponižni kužek mora čakati lepo tiho pod mizo, da prileti slednjič zaželjena, čeravno vsa oglodana kost, ker meso ni zanj, prehitro bi gualo kri v možgane, znal bi razumevati položaj našega poboljška in bliskovo hitrost njegovega potovanja.

R.

Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah.

Spisal Fr. Suher.

(Dalje.)

Abstrakciji tretje dimenzije, torej prvi funkciji, se ne moremo izogniti. Pač pa se lahko izognemo abstrakciji kontur in barve; treba nam je le slikati z dotično barvo, ki jo ima predmet.